

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

B.A. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination March/April-2019
Education Paper – V
TEACHING AND LEARNING

Day & Date: Monday, 08-04-2019
 Time: 12:00 PM to 02:30 PM

Max. Marks: 70

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 अ) योग्य पर्याय निवडा.

07

1. ——— म्हणजे व्यक्तिगतरीत्या किंवा समूह स्वरूपात विद्यार्थ्यांना समजावून घेणे व मार्गदर्शन करणे.
 अ) अध्ययन ब) अध्यापन
 क) शिक्षण ड) यापैकी नाही
2. विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी ——— उपक्रमांचे अनन्यसाधारण महत्त्व आहे.
 अ) अभ्यासविषयक ब) अभ्यासानुवर्ती
 क) अभ्यासेत्तर ड) यापैकी नाही
3. उदाहरणे व दाखले यांच्या साहाय्याने विद्यार्थ्यांना समजावून देणे म्हणजे ——— होय.
 अ) दिग्दर्शन ब) व्याख्यान
 क) प्रयोग पद्धती ड) कथाकथन पद्धती
4. ——— पद्धती ही शिक्षकप्रधान पद्धती आहे.
 अ) व्याख्यान ब) समस्या निराकरण
 क) बुद्धीमंथन ड) चर्चा
5. शिक्षण हे परिवर्तनाचे खरेखुरे साधन बनविण्याची मुख्य जबाबदारी ——— वर येऊन पडते.
 अ) शासन ब) पाठ्यक्रम
 क) शाळा ड) शिक्षक
6. “जो विद्यार्थ्यांचा अध्यात्मिक अंधःकार नष्ट करतो तो गुरु” असे ——— म्हणतात.
 अ) महात्मा गांधी ब) महात्मा फुले
 क) डॉ. राधाकृष्णन ड) डॉ. कोठारी
7. मुलांमध्ये घडून येणाऱ्या गुणात्मक बदलांना ——— असे म्हणतात.
 अ) प्रगती ब) विकास
 क) वाढ ड) यापैकी नाही

ब) खालील प्रश्नांची एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

07

1. मुलांमध्ये घडून येणाऱ्या संख्यात्मक बदलास काय म्हणतात?
2. कुमारावस्थेचा कालावधी कोणता?
3. अभ्यासक्रम वेळेवर संपविण्यासाठी उच्च शिक्षण स्तरावर कोणती अध्यापन पद्धती उपयुक्त आहे?
4. ‘विद्यार्थीप्रधान’ कोणतीही एक अध्यापन पद्धती सांगा.
5. चांगल्या शिक्षकाची कोणतीही दोन गुणवैशिष्ट्ये लिहा.
6. अध्यापनाचे एक कार्य सांगा.
7. अध्यापनाची एक व्याख्या लिहा.

- प्र.2 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 10**
1. अध्यापनाची कोणतीही दोन सूत्रे स्पष्ट करा.
 2. दिग्दर्शन पद्धतीचे फायदे सांगा.
- प्र.3 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15**
1. व्याख्यान पद्धतीचे सविस्तर वर्णन करून व्याख्यान पद्धतीचे गुण-दोष स्पष्ट करा.
 2. अध्यापनावर परिणाम करणारे घटक सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्र.4 खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 15**
1. 'चांगल्या शिक्षकाची गुणवैशिष्ट्ये' सविस्तर वर्णन करा.
 2. 'प्रतिभाशाली बालक' म्हणजे काय? प्रतिभाशाली बालकाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्र.5 खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) 16**
1. समस्या निराकरण पद्धतीचे स्वरूप
 2. बुद्धिमंथन पद्धतीचे गुण
 3. अध्यापनाची तत्त्वे
 4. शिक्षकाची व्यावसायिक जबाबदारी
 5. वाढ आणि विकास यामधील फरक

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	---

B.A. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination March/April-2019
Education Paper – V
TEACHING AND LEARNING

Day & Date: Monday, 08-04-2019
 Time: 12:00 PM to 02:30 PM

Max. Marks: 70

Instructions: - 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks given to the questions.

Q.1 A) Select the correct alternative:

07

- 1) _____ means the understanding and guiding of students as individuals and as a group.
 - a) Learning
 - b) Teaching
 - c) Education
 - d) None of these
- 2) _____ activities are more important for the overall development of the student.
 - a) Study related
 - b) Co-curricular
 - c) Extra-curricular
 - d) None of these
- 3) To make the students to understand a content by giving examples and proofs is called as _____ method.
 - a) Demonstration
 - b) Lecture
 - c) Practical
 - d) Story telling
- 4) _____ method is the teacher center method.
 - a) Lecture
 - b) Problem solving
 - c) Brain storming
 - d) Discussion
- 5) The main responsibility of making education the right means for social change lies on _____.
 - a) Government
 - b) Syllabus
 - c) School
 - d) Teacher
- 6) "He who is able to remove that kind of spiritual blindness of students is a called guru" is said by _____.
 - a) Mahatma Gandhi
 - b) Mahatma Phule
 - c) Dr. Radhakrishnan
 - d) Dr. Kothari
- 7) If the qualitative change is being made in children, it is called as _____.
 - a) Progress
 - b) Development
 - c) Growth
 - d) None of these

B) Answer the following in one sentence:

07

- 1) What is called as the quantitative change being made in children?
- 2) Which was the period of adolescence stage?
- 3) Which method is useful to finish the curriculum in time at higher education level?
- 4) State any one 'student centric' teaching method.
- 5) State any two characteristics of good teacher.
- 6) State any one function of teaching.
- 7) Write any one definition of teaching.

- Q.2 Answer the following questions:** **10**
- a) Explain any two maxims of teaching.
 - b) State the merits of Demonstration method.
- Q.3 Answer the following question (any one)** **15**
- a) Describe the lecture method in detail and explain the merits and demerits of lecture method.
 - b) Explain the factors affecting on teaching in detail.
- Q.4 Answer the following question (any one)** **15**
- a) Describe the characteristics of good teacher in detail.
 - b) What is mean by 'Gifted Children'? Explain the characteristics of Gifted Children.
- Q.5 Write short note (any four)** **16**
- a) Nature of problem solving method
 - b) Advantages of Brain storming method
 - c) Principles of teaching
 - d) Teachers Professional Responsibility
 - e) Differences between 'Growth and Development'